МЕСЕЦА ЈУЛА У 4. ДАН.

СЛУЖБА, АКАТИСТ И ЖИТИЈА СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИХ: САВЕ ЕПИСКОПА, И СА ЊИМЕ ПОСТРАДАЛИХ СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА.

НОВЫЙ СЕРБЛЯНИ
ВГІ
2013.
НОВИ СРБЉАК

СВЕТИ ГОРЊО-
САВА КАРЛО-
ВАЧКИ
БОЖЕ ТИ СИ У МИЛОСТИ И САЖАЉЕЊУ ПОСЕТИО СВИЈЕНОСТ НАШУ

МЕСЕЦА ЈУЛА У 4. ДАН.

СЛУЖБА СВЕШТЕНОМУЧЕНИЦИМА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИМ: САВИ ЕПИСКОПУ, И СА ЊИМЕ ПОСТРАДАЛИМ СВЕШТЕНОМУЧЕНИЦИМА.*[1]

НА ВЕЛИКОЈ ВЕЧЕРЊИ.

Блажен (је) човек ... 1. антифон.

На **Г**осподе, завапих ... стихире на 8:

Свештеномученику Сави на 4, глас 8:

Истинољубиви архипастиру Цркве Христове * и благословени неимару винограда духовног, * свештеномучениче Саво, * епархије Горњокаролачке похвало, * непрестано моли васкрслога Христа, * да помилује нас грешне.

Животом својим посведочио си истину, * страдањем и крвљу мученичком * печатао си веру своју, * остајући до конца веран Еванђељу, * похвале са свима светима прими, * од нас који успомену твоју са љубављу поштујемо.

Међу великим јерарсима Цркве Христове * славимо те Саво блажени, * јер си живот земаљски за паству своју по речима Писма положио, * остајући до краја времена сведочитељ * онима који пут истините вере следе.

Страдајућих чада својих утеха био си, * као епископ уз паству своју * непрестано бивајући, * са њима и у страдњу првенствујући, * радуј се у дану непролазном, * у слави Вечног Царства Божјег.

Свештеномученицима на 4, глас 8:

Олтара служитељи верни, * прослављени оци наши, * презвитери богоносни, * следујући истини вере животе своје положисте, * наслеђујући вечне радости * са изабранима Оца Небеског.

---

[1] * приређено према издању: ***„Нови сведоци васкрслог Христа: свештеномученик Сава епископ горњокарловачки, са пострадалим свештеномученицима: житија, служба, акатист“***, аутор: Димитрије З. Плећевић, са благословом његовог преосвештенства епископа Горњокарловачког г. Герасима (Поповића). издавач: Епархија Горњокарловачка, издавачка установа ***„Мартириа“***, Београд – Карловац 2010. год.

Приносећи Свету евхаристију у љубави вере, * удостоји вас Господ да животе своје * као мирисни кад дарујете Њему, * пролазне радости вечним заменисте, * светлосно обасјавајући род наш крстоносни.

Радост васкрсења сведочите нам страдањем, * остајући попут древних мученика непоколебљиви у вери, * исповедајући Сина Божјег, * који узима грехе света * и који вас радошћу нетрулежном обасја.

Сила Божија у немоћи силно показа се, * јер вас свештемномученици, * храброшћу исповедања осени, * мучења земна у вечну радост преточећи, * на Славу Бога Тројичнога.

Слава ... глас 8:

Љубављу горећи ка Христу, * земаљске сладости као пролазност твари остависте, * хитајући храбро у страдање, * Радост Царства Божијега вером предокусисте, * ликујући и веселећи се, * јер за Христа пострадасте, * у дан васкрсења са радошћу с десна Богу Оцу бивствујући.

И сада ... **Ц**ар небески ...

Вход, Прокимен дана, и Паримеји свештеномученицима.

Читање из књиге пророка Исаије (43,9-14).

Сви народи нека се скупе, и нека се саберу племена; ко је између њих напријед казао то или нам казао што је било прије? Нека доведу свједоке своје и оправдају се; или нека чују, и реку: истина је. Ви сте моји свједоци, вели Господ, и слуга мој којега изабрах, да бисте знали и вјеровали ми и разумјели да сам ја; прије мене није било Бога нити ће послије мене бити. Ја сам, ја сам Господ, и осим мене нема спаситеља. Ја објавих, и спасох, и напријед казах, и никоји туђ бог међу вама, и ви сте ми свједоци, вели Господ, и ја сам Бог. Ја сам од прије него дан поста, и нико не може избавити из моје руке; кад радим, ко ће смести? Овако говори Господ избавитељ ваш, светац Израиљев: вас ради послаћу у Вавилон и побацаћу све пријеворнице, и Халдејце с лађама, којима се хвале.

Читање из књиге Премудрости Соломонових (3,1-9).

Душе праведника су у руци Божјој, и неће их се дотаћи невоља. Изгледало је у очима неразумних да су умрли, и сматран је за погибао исход њихов, а одлазак од нас – уништење; они, међутим, пребивају у миру, јер ако су у очима људи и кажњени, нада је њихова пуна бесмртности; и мало намучени, велико ће добро задобити, пошто их Бог испроба и нађе их достојне себе самога; као злато у огњеној пећи испроба их, и као свеплодну жртву прими их. И у вријеме када их посјети засијаће, и као искра у стрњици плануће. Судиће племенима и загосподариће народима, и зацариће се над њима Господ вавијек. Који се у Њега поуздају познаће истину, и вјерни ће у љубави пребивати у Њему, јер благодат и милост је са светима Његовим.

Читање из књиге Премудрости Соломонових (4,7-15).

А праведник доспије ли да оконча, у покоју ће бити; јер часна старост није у мноштву љета нити се мјери бројем година: сједина људима је разборитост и зрео узраст – живот неупрљан. Угодан Богу поставши омиље Му и живећи међу грешницима би пресељен; прими га себи, да не би зло измијенило разум његов или лукавство преварило душу његову; јер злобна завист помрачује добра, и похотљиво маштање развраћа ум незлобив. Ко се за кратко усавршио, напуни много година; јер је омилила Господу душа његова, зато и похита из зле средине; а свјетина видје и не схвати и на ум јој не дође нешто тако да је благодат и милост на избраницима Његовим, и промишљање над светима Његовим.

На Литији: стихира храма,
потом стихире свештеномученицима, глас 2:

Приступите верни са радошћу, * да торжествено прославимо успомену * на дивне страдалнике Христове, * Саву епископа са клиром својим, * који веру посведочише крвљу, * радосно испунивши Еванђеље, * благовесници нови посташе, * живота непролазног.

Слави данас и ликује заједница Цркве Божје, * јер из њених недара, * као мирисни кад пред престо Господњи * приступише радосно мученици, * епископ Сава са свештеницима, * приносећи Богу Оцу евхаристију вечну, * чији удеоници посташе.

Слава ... глас 2:

Данас сабор свештеномученика, * архипастиром Савом предвођен, * трпезу љубави приноси, * позивајући правоверне да окусе од хлеба живота, * присаједињујући се вечној радости * Царства Божијег.

И сада ... Богородичан васкрсни, глас исти.

Стихире на стихове, глас 4:

Љубивши Христа изнад свега, * пострадали сте телом блажени свештеномученици, * Саво архипастиру са презвитерима, * у вечности награду достојну прими*[с]*те, * славословећи Логоса Очевог.

Стих: **З**авапише праведни, * и Господ их услиша.*[2]

Новом звездом са истока просијалом појавили сте се, * јер пут истиноживља сведочите, * одгонећи таму меловерја, * храброшћу својом верне надахњујете, * оци наши мартири свештени.

Стих: **М**ноге су невоље праведнима, * и од свих њих избавиће их Господ.*[3]

Богом надахнути Јован апостол љубљени, * чудесно виде многе праведне који крв своју проливају за име Васкрслога, * у броју изабраних и верних * Света Црква вас препозна, * торжествено спомен ваш прослављајући. **С**лава ... глас 4:

Подобно мученицима древних времена, * посведочисте име Христово, * пламено кроз мучеништва многа * исповедајући Јагње Божије, * кроз кога радост Есхатона окушасте, * са свима светима радујући се.

И сада ... Богородичан, глас исти.

Тропар, глас 8:

Свештеномучениче Саво горњокарловачки * са презвитерима својим часно пострадавши, * животима својим Христа сведочећи, * кроз мучеништво вечност задобисте, * радујући се у лику часних страдалника, * спомените и нас грешне који вас молитвено славимо.

---

[2]* Пс. 33,18а.

[3]* Пс. 33,20.

НА ЈУТРЕЊУ.

На **Б**ог (је) Господ ... тропар свештеномученицима, два пута.

Слава ... **и** сада ... празника или богородичан.

Сједален по 1-ом стихословљу, глас 4:

Горњокарловачка епархија радосно славослови данас, * Саву архијереја богомудрога, * који веран Христу у страдању оста, * мучeништва многа претрпевши, * пролазност земаљског времена познајући, * радосно у тајну вечности приступи, * славословећи Бога истинитог. **С**лава .. **и** сада ... *[Богородичан,]* глас исти:

Међу девицама дивно засијала си Маријо Преславна, * јер воља Оца Небеског би да родиш Логоса Предвечнога, * који смрћу смрт разруши, * васкрсењем својим палог Адама * у Едемске сладости настани.

Сједален по 2-ом стихословљу, глас 4:

Мученици богоносни, * презвитери часни, * не одричући се истине крв своју пролисте, * која као семе благослова епархију горњокарловачку облагодати, * на укрепљење правоверних наследника ваших. **С**лава .. **и** сада ... *[Богородичан,]* глас исти:

Радосна заступнице свима који страдају, * Богородице Пречиста, * трпљење наше молитвама ублажи, * имајући слободу велику пред Сином и Богом Твојим.

Величање:

Величамо вас, свештеномучениче Саво са презвитерима пострадавшим, целивајући часна страдања ваша, која сте за Христа претрпели.

Изабрани стихови псалама:

Бог нам је уточиште и сила, помоћник у невољама које нас снађоше веома.*[4] **М**ене очекиваху грешници да ме погубе; сведочанства Твоја разумедох.*[5] **И** говорах о сведочанствима Твојим пред царевима и не стиђах се.*[6] **С**ви народи окружише ме, и

---

[4]* Пс. 45,2.
[5]* Пс. 118,95.
[6]* Пс. 118,46.

Именом Господњим брањах се од њих.*[7] **А** ја сам на ударце спреман, и бејах бијен васцели дан.*[8] **Ј**ер Тебе ради усмрћују нас сав дан, сматрају нас као овце за клање.* [9] **Г**осподе је утврђење моје, и прибежиште моје, и избавитељ мој, уздаћу се у Њега.*[10] **С**нага је моја и песма моја Господ, и би мени за спасење.* [11] **Т**и, Господе, сачуваћеш нас и одбранићеш нас од рода овога и до века.*[12] **Ј**ер си нас искушао, Боже; разжегао си нас као што се разжиже сребро.*[13]

Након Полијелеја, сједален, глас 6:

Како се чудесно благодат Духа Светога појави, * часни свештеномученици, * јер страдања и муке телесне за вас радост вечнога блаженства посташе, * дан незалазни очима духовним сагледавасте, * улазећи у сладост * оних који вечност задобише.

Слава .. **и** сада ... Богородичан, глас исти:

Пресвета Владичице прими усрдно мољења наша, * заступајући нас недостојне при другом доласку, * молећи Сина Твога и Бога нашега, * да нас међу светима препозна и покаже * удеоницима евхаристије вечне.

Степена: 1-и антифон 4-га гласа.

Прокимен, глас 4:

*[**Г**осподе,]* тебе ради * убијају нас сваки дан.*[14]

Стих: **П**остасмо као овце * за клање.*[15]

Све што дише ...

Свето Еванђеље по Луки, зачало 63 (12,2-7):

Рече Господ: [12,2] Ништа није сакривено што се неће открити, ни тајно што се неће дознати. [3] Зато, оно што у мраку рекосте, чуће се на видјелу; и што на ухо шаптасте у одајама, проповиједаће се на крововима. [4] А кажем вама, пријатељима својим: Не бојте се оних који убијају тијело и потом не могу ништа

---

[7]* Пс. 117,10.
[8]* Пс. 37,18; 72,14.
[9]* Пс. 43,23.
[10]* Пс. 17,3.
[11]* Пс. 117,14.
[12]* Пс. 11,8.
[13]* Пс. 65,10.
[14]*Пс. 43,23а.
[15]* Пс. 43,23б.

више учинити. [5] Него ћу вам указати кога да се бојите: Бојте се онога који, пошто убије, има власт бацити у пакао; да, кажем вам, њега се бојте. [6] Не продаје ли се пет врабаца за двије паре? И ниједан од њих није заборављен пред Богом. [7] А у вас је и свака длака на глави избројана. [Не бојте се дакле; ви сте бољи од много врабаца.]

Слава ... **М**олитвама свештеномученика Саве и са њим пострадалих, Милостиви, очисти мноштво сагрешења наших.

И сада ... Молитвама Богородице, Милостиви, очисти мноштво сагрешења наших.

По 50-ом псалму стихира, глас 6:

Сликом древних мученика и страдалника из рода нашега, * предстојте престолу Цара Славе, * Саво блажени са презвитерима, * неуђутно молећи да и нас чада ваша, * Господ својима препозна, * када благоизволи судити свету.

Канон свештеномученицима горњокарловачким, глас 8.

Песма 1. Ирмос:

Ходите, народе, певајмо песму Христу Богу, који је разделио море и упутио народ који изведе из ропства египатског, јер се прослави.

Припев: **С**вети Свештеномученици горњокарловачки молите Бога за нас.

Са љубављу молитвено предстојимо ти Саво благодатни, песмама духовним у радости евхаристијског сабрања, сећајући се страдања твога које ради вере истините поднесе.

Радујте се, презвитери са епископом Савом пострадавши, јер су имена ваша у сећању Божјем, и спомен ваш жив у сабрању верних, које примером својим на врлински живот Христа ради окрепљујете. **С**лава ...

Попут древних епископа Цркве, неустрашив у исповедању вере показао се јеси Саво богомудри, Духом надахнут истину сведочио си без страха, знајући да радост Царства очекује оне који страдају ради живота вечнога. **И** сада ... *[Богородичан]:*

Надо Хришћана свемилостива, тајанствено обитавалиште једног од Тројице, посредуј за нас у дан свеопштега васкрсења, а да се са десна Сина Твога обретемо.

Песма 3. Ирмос:

*Л*ук силних сломи се, моћју твојом, Христе, и силом се немоћни преопасаше.

Блажен је човек који чува заповести Господње, милогласно псалмопоји Давид, чувајући Цркву Богом поверену ти, достојно као епископ послужио си, са светитељима и страдалницима радујући се, оче наш Саво.

У дворима Оца мога станови су многи сведочи Господ ученицима, страдањем својим обећане дворе Едема наследисте, радујући се са праведнима од века. **С**лава ...

Онагу надчовечанску изли Дух Божији на вас часни страдалници, јер под мукама тешким не поклекнусте, исповедајући уснама и срцем, име Господње. **И** сада ... *[Богородичан]:*

Оснажи нас мајко Спаситеља, да са радошћу славимо име Његово, и са трепетом на уснама славословимо преславно Васкрсење Његово.

Сједален, глас 4:

Телесна страдања кличући примисте, * исповедајући веру као некада Авакум на Баиру, * видевши вас снажне у страдањима мучитељи ужаснуше се, * не познајући онога који вас окрепљује, * Господа и Спаситеља нашег, * чијим страдањем и ваше страдање у вечну радост преточи се. **С**лава .. **и** сада ... Богородичан, глас исти:

У пустињи безводној купина силно процвета, * наговештавајући чудесно рођење Богомладенца, * који узе грехе света, * зато те с љубављу стихословимо Богородице Свечиста.

Песма 4. Ирмос:

Чух, Господе, славни твој домострој и прославих, Човекољупче, непобедиву твоју силу.

Господје снага и крепост моја, епископ Сава клицаше, чашу страдања испијајући, Горњем Јерусалиму хиташе, благослиљајући мучитеље своје.

Мученици новога времена, предстојите с љубављу Престолу Господњем, нас грешне спомињући, да део вашега благослова у вечности имамо. **С**лава ...

Врлином пастира доброга засијао си Цркви, Саво, архијереју богомудри, и сада у вечности са ликом мученика славословећи Бога Предвечнога, нас недостојне спомени. **И** сада ... *[Богородичан]:*

Чудесном снагом испуни се Мајчинско срце твоје Богородице, јер видевши гроб Синовљев празан, прослави Бога Оца који Га у слави објави.

Песма 5. Ирмос:

Светлости даваоче и векова творче, Господе, у светлости Твојих заповести упути нас, јер осим Тебе другога Бога не знамо.

Мучеништва земна нису била кадра, да те од паства одвоје пастиру верни, који живот свој угледајући се на Господа, даде за овце своје, зато те с љубављу почитујемо Саво премудри.

Снагом тројице младића са Данилом страдајућих, показали сте се дивни свештеномученици, јер ради пролазних блага не поклекнусте, хитајући са надом ка земаљској смрти, знајући за блага вечна која приправи Господ, онима који у страдањима неустрашиво предстоје. **С**лава ...

Са Петром, Јоаникијем, Платоном и Доситејем, молитвено нас закрили, свештеномучениче Саво, јер си у страдању и мукама надљудским росу благодати вечне сагледао, Христа Богочовека, који те радосно у очинско наручје прими. **И** сада ... *[Богородичан]:*

Са мироносицама притичући ка гробу Сина твога, радошћу великом обузето би мајчинско срце Богородице, јер видећи гроб празан, прослави онога који утробу њену изабра за отеловљење Спаситеља.

Песма 6. Ирмос:

Глас речи молебних од болесне, Владико, душе услишавши, од невоља ме избави, јер си једини нашег спасења узрочник.

Видевши непоколебљивост твоју у вери, мучитељи још теже истјазаваху те, мислећи да ће људске снаге твоје Саво богомудри поклекнути, не препознајући силу вишњега која те благодатно укрепљивала.

Радујте се, часни презвитери, јер вас Господ удостоји да храбро име Његово исповедите и чашу страдања до краја испијете, наслађујући се вечно лицезарија Божанстава Његовог. **С**лава ...

Евхаристију свету приносећи, крв своју улисте у свештену крв Спаситељеву, која вас оправда и препозна, као синове светлости у векове. **И** сада ... *[Богородичан]:*

Радуј се, од рода људскога изабрана, невесто Пречиста, јер кроз тебе свету дође спасење, један од Тројице човек постаде, ради обнављања пале творевине.

Кондак, глас 8:

Служитељима верним показасте се, * свештеномученици горњокарловачки, * епископом Савом предвођени, * мучеништво примисте наслеђујући радост непролазну, * са свима светима у роду нашему просијавшима. Икос:

Тајанствена је и недокучива сила Духа Божијег, која вас је оснажила оци наши, да страховита мучења у наду вечности преобратите, славопојећи Бога и опраштајући мучитељима. Зато вас као сведоке истине похваљујемо срцем кличући: **Р**адујте се, хероји вере Богом прослављени! Радујте се, јер сте се од дијаманта чвршћим показали! Радујте се, јер сте заблуде мучитеља изобличили! Радујте се, истрајни у исповедању православерија! Радујте се, укрепитељи оних који страдају! **Р**адујте се, свети свештеномученици горњокарловачки са епископом Савом невино пострадали!

Синаксарско житије:

Овог месеца у четврти дан спомен међу светима оца нашег Саве епископа, и свештеномученика горњокарловачких.

Овај преблажени и богоносни отац наш и епископ Цркве, Сава управљаше у тешко време древном свештеном епископијом горњокарловачком. Док он столоваше у Богом чуваном граду Плашком, поверена му паства и клир страдаху од руку незнавених и помрачених. Бранећи истинито исповедање вере овај блажени муж и отац наш претрпе многа мучења, показујући се непоколебљив у страдању и подражавајући тројици младића који са миром Божијим трпљаху упаљену пећ. На послетку после, многих мука, допавши

невин до тамнице овај свети епископ Цркве, Сава, пострада на непознатоме месту, са мноштвом верног народа и свештеника.

Са њим се врши и блажена успомена свих током смутног времена *[другог]* светског рата пострадалих клирика горњокарловачке епархије, ревносних пастира стада Христовог. Њиховим молитвама да нас Свеблаги Господ помилује. **А**мин.

Песма 7. Ирмос:

Онога који лику златноме на пољу Деиру служаше, три твоја младића пренебрегоше безбожну наредбу, а усред огња бачени, орошавани певаху: „Благословен си, Боже отаца наших“.

Не пристајући да се вере истинске одрекнеш пострадао си, Саво архијереју горњокарловачки, на жртву Богу принео си себе, остајући веран свештеној тајни епископског служења.

Следујући своме оцу и наставнику, блажени презвитери на добровољно страдање пођосте, не одричући се православерија, које и сада радости вечне окушајући сведочите. **С**лава ...

Нас недостојне окрепљујете силином љубави којом за Христа горите, јер и животе своје положисте за њега, који вас у радост непролазну уведе и објави Цркви светој, као блиставе примере правоживља. **И** сада ... *[Богородичан]:*

Химнама и песмама духовним непрестано Црква прославља те Мати светлости, јер те као неуморну заступницу има, пред невечерњом славом Бога Тројичнога.

Песма 8. Ирмос:

Бога, који је у пећ огњену младићима јеврејским сишао, и пламен у росу претворио, певајте дела, као Господа, и преузносите Га у све векове.

Не могу славопоји и химне исказати величину подвига твога, Саво благословени, јер иако старац по телу духом храброст младића имао си, непоколебљиво до крви, сведочећи Бога Истинитог.

Међу сведочитељима вере прослављамо вас свештемученици горњокарловачки, јер образац врлине постасте роду своме, који због вере истините страда, не престајте за нас молити Васкрслога Христа, пред којим слободу имате. **С**лава ...

Похвало карловачкога града, архијереја примеру блистави, Саво свештеномучениче, изли на нас молитвену радост да те прославимо, јер слободу велику као јерарх и страдалник пред Христом имаш. **И** сада ... *[Богородичан]:*

Храмом над свим храмовима показала се јеси Пресвета Богородице, носивши у утроби својој Богомладенца, који унизи силу палих анђела, и показа се Царем Славе у векове.

Песма 9. Ирмос:

Сав си жеља, сав сладост, Логосе Божији, Дјевин Сине, Боже богова, Господе, светих Пресвети, стога те сви са Оном која те родила величамо.

Као достојан служитељ светога олтара показао се јеси, Саво Карловца похвало, јер си народу своме у страдањима предстојао, непоколебљиво сијајући вером истинитом, крепећи састрадајућа ти чада, надом у Васкрслога Господа.

Путем истинскога следовања Христу поведите нас свештеномученици нови, похвало рода нашега, јер истрајасте у мукама телесним, ради обећаног блаженства Царства Божијег. **С**лава ....

Лазар свечасни са свим новомученицима рода Српскога, радосно кличе Спаситељу, са вама радост невечерњу окушајући, трпези Евхаристије вечне, позива све правоверне. **И** сада ...

Род Светосавски молитвено заступи Богородице, да се неокрњено сачувамо у истини, славећи тебе родитељку Господа, коју као милосрдну заступницу стекосмо у векове.

Светилен, глас 2:

Благослов нови Цркви Божјој показа се * и светлошћу својом правоверне обасја, * свештеномученик Сава са паством својом, * утеху примером својим дарује.

Слава .. **и** сада ... Богородичан, *[глас исти]:*

Тајанствено изабрана јеси Маријо Преславна, * да постанеш шира од небеса, и узвишенија од свакога човека, * јер тобом засија Сунце правде, * нада и утеха страдајућих.

На **Х**валите ... стихире, глас 4:

Сабор горњокарловачких мученика, * Савом свехвалним предвођен, * трпезу љубави данас приноси, * позивајући правоверне да окусе од хлеба живота, * Христа Бога нашега, * који ради нас пострада, * васкрсењем у живот непропадљиви нас уводећи.

Отечество своје просветите благочешћем * часни Христови свештеномученици, * примером својим снажећи нас недостојне, * да крстове своје изнесемо, * на радост непролазну.

Ованђељу следујући животом, * крвљу својом печатао си веру, * постајући семе благословено, * којим се обнови свечасна епархија твоја, * Саво, поносе православних, * који са љубављу празнују спомен твој.

Пунота горњокарловачке Цркве сабра се данас, * да принос благодарења узнесе Богу Оцу, * сећајући се блиставих сведока вере, * Саве архипастира са свештеницима, * који животе своје положише, * верно служећи олтару Божијем. **С**лава ... глас 1:

Само неизмерна љубав према Богу живоме * моћ има да поведе у смрт без страха, * њоме непрестано горећи * из пролазности радост вечну наследисте, * дивни свештеномученици, * учитељи љубави, * која силином раздире окове смрти.

И сада ... Богородичан, глас исти.

Велико славословље и отпуст.

НА СВЕТОЈ ЛИТУРГИЈИ.

Блажени од канона, песме 3 и 6.

[Стих: **У** Царству Своме помени нас Господе, када дођеш у Царству Своме.]*[14]

[Стих: **Б**лажени сиромашни духом, јер је њихово Царство небеско.]*[15]

[Стих: **Б**лажени који плачу, јер ће се утјешити.]*[16]

[Стих: **Б**лажени кротки, јер ће наслиједити земљу.]*[17]

---

[14]* сл. Лк. 23,42.
[15]* Мт. 5,3.
[16]* Мт. 5,4.

[Стих: **Б**лажени гладни и жедни правде, јер ће се наситити.]*[18]

[Стих: **Б**лажени милостиви, јер ће бити помиловани.]*[19]

[*Л*ук силних сломи се, моћју твојом, Христе, и силом се немоћни преопасаше.]

[Стих: **Б**лажени чисти срцем, јер ће Бога видјети.]*[20]

Блажен је човек који чува заповести Господње, милогласно псалмопоји Давид, чувајући Цркву Богом поверену ти, достојно као епископ послужио си, са светитељима и страдалницима радујући се, оче наш Саво.

[Стих: **Б**лажени миротворци, јер ће се синови Божији назвати.]*[21]

У дворима Оца мога станови су многи сведочи Господ ученицима, страдањем својим обећане дворе Едема наследисте, радујући се са праведнима од века.

[Стих: **Б**лажени прогнани правде ради, јер је њихово Царство небеско.]*[22]

Снагу надчовечанску изли Дух Божији на вас часни страдалници, јер под мукама тешким не поклекнусте, исповедајући уснама и срцем, име Господње.

[Стих: **Б**лажени сте када вас срамоте, и прогоне и лажући говоре против вас свакојаке рђаве ријечи, због мене.]*[23]

Видевши непоколебљивост твоју у вери, мучитељи још теже истјазаваху те, мислећи да ће људске снаге твоје Саво богомудри поклекнути, не препознајући силу вишњега која те благодатно укрепљивала.

[Стих: **Р**адујте се и веселите се, јер је велика плата ваша на небесима.]*[24]

---

[17]* Мт. 5,5.
[18]* Мт. 5,6.
[19]* Мт. 5,7.
[20]* Мт. 5,8.
[21]* Мт. 5,9.
[22]* Мт. 5,10.
[23]* Мт. 5,11.

Радујте се, часни презвитери, јер вас Господ удостоји да храбро име Његово исповедите и чашу страдања до краја испијете, наслађујући се вечно лицезарија Божанстава Његовог. *[Слава ...]*

Евхаристију свету приносећи, крв своју улисте у свештену крв Спаситељеву, која вас оправда и препозна, као синове светлости у векове. ***[И** сада ... Богородичан:]*

Радуј се, од рода људскога изабрана, невесто Пречиста, јер кроз тебе свету дође спасење, један од Тројице човек постаде, ради обнављања пале творевине.

Прокимен, глас 4:

Ако пођем посред сенке смрти нећу се уплашити од зла, * јер си ти са мном.*[25]

Стих: **Г**осподе ме напаса * и ничега ме неће лишити.*[26]

Посланица св. апостола Павла Јеврејима, зач. 311 *[од пола]* (5,4-10):

Браћо, [5,4] нико сам себи не присваја ту част, него призван од Бога, као и Арон. [5] Тако и Христос не даде сам себи славу да буде првосвештеник, него Онај који му рече: Син мој јеси ти, ја те данас родих. [6] Као што и на другом мјесту вели: Ти си Свештеник вавијек ио чину Мелхиседекову. [7] Он у дане земаљскога живота својега са силним вапајем и сузама принесе молитве и прозбе Ономе који је могао да га спасе од смрти, и би услишен због побожности своје. [8] Иако бијаше Син, преко страдања научи се послушности, [9] И показавши се савршен, постаде свима који су му послушни узрок спасења вјечнога, [10] Наречени од Бога Првосвештеник по чину Мелхиседекову.

Алилуја, глас 4:

Који живи у помоћи Вишњега, * под кровом Бога небеског настаниће се.*[27]

Стих: **Р**ећи ће Господу: Заступник мој си ти и прибежиште моје, * и уздаћу се на њега.*[28]

---

[24]* Мт. 5,12а.
[25]* Пс. 22,4а.
[26]* Пс. 22,1.
[27]* Пс. 90,1.

Свето Еванђеље од Јована, зач. 52 (Јн. 15,17-27; 16,1-3):

Рече Господ својим ученицима: [15,17] ово вам заповиједам: да љубите једни друге. [18] Ако вас мрзи свијет, знајте да је мене омрзнуо прије вас. [19] Кад бисте били од свијета, свијет би своје љубио, а како нисте од свијета него вас ја изабрах од свијета, зато вас мрзи свијет. [20] Опомињите се ријечи коју вам ја рекох: није слуга већи од господара својега. Ако мене гонише, и вас ће гонити; ако моју ријеч одржаше, и вашу ће одржати. [21] Али све ће вам ово чинити због имена мојега, јер не познају Онога који ме посла. [21] Да нисам дошао и говорио им, не би гријеха имали; а сад изговора немају за гријех свој. [23] Који мрзи мене и Оца мојега мрзи. [24] Да не творих међу њима дјела која нико други није творио, не би гријеха имали: а сада су и видјели, и омрзнули и мене и Оца мојега. [25] Али да се испуни ријеч написана у Закону њихову: Омрзнуше ме ни за што. [26] А када дође Утјешитељ, кога ћу вам ја послати од Оца, Дух Истине, који од Оца исходи, Он ће свједочити за мене. [27] А и ви ћете свједочити, јер сте од почетка са мном. [16,1] Ово сам вам казао да се не саблазните. [2] Изгониће вас из синагога; [3] Али долази час када ће сваки ко вас убије мислити да Богу службу приноси.

Причастен:

У спомену вечном биће праведник, [од зла гласа неће се уплашити].*[29]

28* Пс. 90,2.

29* Пс. 111,6 и 7.

Приложе́нїе:*[30]

МѢ́СѦЦА ІѴ́ЛЇА ВЪ Д҃-Й ДЕ́НЬ.

ПА́МѦТЬ И҆́ЖЕ ВО СТ҃Ы́ХЪ О҆Ц҃А̀ НА́ШЕГѠ СЩ҃ЕННОМЧ҃НИКА СА́ВВЫ, Є҆П҃КПА ГОРНѢ-КАРЛО́ВАЦКАГѠ.

Тропа́рь, гла́съ и҃:

Сщ҃енномч҃ниче са́вво горнѣ-карло́вацкїй, ⁘ со пресвѵ́терами свои́ми че́стнѡ пострада́вый, ⁘ житїѧ́ми свои́ми хрⷭ҇та̀ свидѣ́тельствꙋюще, ⁘ мч҃ничествомъ вѣ́чность воспрїѧ́сте, ⁘ ра́дꙋющесѧ въ ли́цѣ честны́хъ страстоте́рпцєвъ: ⁘ помина́йте и҆ на́съ грѣ́шныхъ ⁘ мл҃твеннѡ ва́съ сла́вѧщихъ.

Конда́къ, гла́съ и҃:

Слꙋжи́телємъ вѣ̑рнымъ показа́стесѧ, ⁘ сщ҃енномч҃ники горнѣ-карло́вацкїи, ⁘ є҆п҃кпомъ са́ввою предвожде́нїи, ⁘ мч҃ничество (вос)прїѧ́сте наслѣ́дствꙋюще ра́дость непреходи́мꙋю, ⁘ со всѣ́ми ст҃ы́ми въ ро́дѣ на́шемъ просїѧ́вшими.

И҆́нъ тропа́рь, гла́съ д҃:

Ꙗ҆́кѡ а҆п҃лѡмъ сопрⷭ҇то́льникъ, ⁘ и҆ до́мъ дх҃а ст҃а́гѡ ꙗ҆ви́лсѧ є҆сѝ, ⁘ ст҃и́телю [са́вво] горнѣ-карло́вацкїй, ⁘ ста́дꙋ своемꙋ̀, бг҃омъ тебѣ̀ да́нномꙋ. ⁘ а҆рхїере́йскихъ ѡ҆дѣѧ́нїй свои́хъ ⁘ кро́вїю ѡ҆кропи́лъ є҆сѝ, ⁘ и҆ крⷭ҇тъ хрⷭ҇то́въ держа̀, ⁘ восте́клъ є҆сѝ ѿ землѝ въ го́рнїй і҆ерⷭ҇ли́мъ. ⁘ съ сослꙋжа́щими тебѣ̀, ⁘ и҆ со дх҃о́вными ча́дами твои́ми, ⁘ ны́нѣ предстои́ши въ нб҃номъ же́ртвенникѣ ⁘ хрⷭ҇тꙋ̀ бг҃ꙋ на́шемꙋ: ⁘ є҆го́же со дерзнове́нїемъ молѝ ѡ҆ дꙋша́хъ на́шихъ.

И҆́нъ конда́къ, гла́съ и҃:

Свѣтоза́рне свѣти́льниче цр҃кве се́рбскїѧ, ⁘ ст҃и́телю са́вво горнѣ-карло́вацкїй, ⁘ терпѣ́пїемъ за вѣ́рꙋ правосла́внꙋю врага̀ посрами́лъ є҆сѝ, ⁘ ра̑нъ добро́тою ᲂу҆краша́емь, ⁘ бг҃олѣ́пнѡ ᲂу҆кра́силъ є҆сѝ кро́вїю свое́ю ⁘ бг҃опоста́вленный прⷭ҇то́лъ тво́й: ⁘ сегѡ̀ ра́ди восхвалѧ́емъ достохва́льнꙋю па́мѧть твою̀, ⁘ сла́вѧще гд҃а.

---

[30]* додајемо овде наш превод тропара̂ и кондака̂ свешт.муч. Сави Горњо-карловачком на црквено-словенски језик; као и други тропар и кондак у нашој редакцији.

АКАТИСТ СВЕШТЕНОМУЧЕНИКУ САВИ ЕПИСКОПУ ГОРЊОКАРЛОВАЧКОМ, И СА ЊИМ ПОСТРАДАЛИМ СВЕШТЕНОМУЧЕНИЦИМА.*[1]

КОНДАК 1.

Просијавши крвљу својом Светој Цркви у време ново, утврдите у вери и нас недостојне слуге Господње, који сећајући се вашег мучeништва молитвено кличемо: **Р**адујте се, свети свештеномученици горњокарловачки, са епископом Савом невино пострадали!

ИКОС 1.

Ангели Господњи радошћу великом испунише се, видевши вас непоколебљиве у страдањима и у храбром исповедању вере. Крепећи снаге ваше прослављаху Господа Васкрслога и вас свети свештеномученици победоносно клицајући: **Р**адујте се, пастири достојни! Радујте се, наставници ревносни и трудољубиви! Радујте се, чувари истине! Радујте се, храбри исповедници имена Христовог! Радујте се, славом вечном прослављени! **Р**адујте се, свети свештеномученици горњокарловачки, са епископом Савом невино пострадали!

КОНДАК 2.

Од детињства изабран Господом би да животом својим послужиш заједници Цркве Божије, свечасни Саво епископе Горњег Карловца. Са светитељима од века просијавшим и мартирима вере, ликуј у вечној трпези радости Господње кличући: **А**лилуја!

ИКОС 2.

Врлинама многим којима те Дух Свети украси, свештеномучениче Саво, сијао си вернима, утврђујући примером колебљиве и снажећи одважношћу Христовог војника слабе. Многи тобом очувани на путу истине, похвале приносе добротвору своме говорећи: **Р**адуј се, архијереју богомудри и благочестиви! Радуј се, велики у подвигу и трпљењу! Радуј се, скромношћу сијао си стаду! Радуј се, огњем вере подизао си слабе!

---

[1]* чита се у страдањима и при најезди искушења.

Радуј се, очинским поукама тешио си маловерне! **Р**адуј се, свети свештеномучениче Саво архијерају горњокарловачки, са свештеномученицима невино пострадавши!

КОНДАК 3.

Напасајући верне истинама еванђељскога живота, удостојени сте двоструких венаца, часни оци свештеномученици, као ревносни проповедници Логоса Очевог и храбри исповедници и страдалници вере, који са светима вечно блистајући у слави, Богу трисвету песму приносите: **А**лилуја!

ИКОС 3.

Земаљским сладостима искушавајући вас, мучитељи безумни не разумеваху како живот свој полажете за веру, не одричући се истинитог и крвљу многих печатанога исповедања вере. Ми наследници ваши, радујући се непоколебљивости којом за Христом горесте певамо: **Р**адујте се, узори правоверних и истинољубивих! Радујте се, тајни Божијих созерцатељи! Радујте се, плату у вечности достојно примате! Радујте се, све земаљско ради вечног остависте! Радујте се, пролазна блага не преластише вас у страдању! **Р**адујте се, свети свештеномученици горњокарловачки, са епископом Савом невино пострадали!

КОНДАК 4.

Стичући земаљско образовање непрестано си жудео ка висотама Божјега Царства, које крвљу задоби, на радост правоверних и утеху маловерних, сведочећи Христа Васкрслога: **А**лилуја!

ИКОС 4.

Таланте од Бога примљене умножио си на радост паства, извршавајући са Духом Светим свако од Цркве поверено ти послушање. Древне обитељи крушедолске достојним игуманом показао си се, негујући свето предање истине Божије: **Р**адуј се, наставниче правоверних Хришћана! Радуј се, узоре послушања и целомудрености! Радуј се, древне крушедолске обитељи похвало нова! Радуј се, поносе монаха! Радуј се, учитељу

молитвеника! Радуј се, свети свештемученице Саво архијерејy горњокарловачки, са свештемученицима невино пострадавши!

КОНДАК 5.

У време страдања духовни узори били сте мученичком народу, који видевши оданост вашу Цркви и вери, благодарствено прослави Бога певајући: **А**лилуја!

ИКОС 5.

Непоколебљиво чували сте Православно исповедање вере, одолевајући свакоме искушењу, положили сте животе своје претрпевши многа мучења. Зато вас и прослављамо говорећи: **Р**адујте се, чувари истините вере! Радујте се, борци за правду! Радујте се, окрепитељи верних у страдањима! Радујте се, поносе рода правоверног! Радујте се, источници благослова Господњег! **Р**адујте се, свети свештемученици горњокарловачки, са епископом Савом невино пострадали!

КОНДАК 6.

На крви мученика сазда Господ Цркву своју. Међу њима блиставо сијају свети епископи мученици свих времена. Са њима у слави великој и тебе Саво премудри показа Логос Предвечни кога песмом вечном славопојиш: **А**лилуја!

ИКОС 6.

Древну епархију горњокарловачку великом у духу показао си, преображавајући је у градину свету, обрађујући је као пастир добри свештемученике Саво. Натопивши је крвљу својом, не остави нас ни данас, молитвено заступајући све који спомен твој са похвалама празнују: **Р**адуј се, епархију своју оживео си Духом Светим! Радуј се, паству своју хранио си маном небеском! Радуј се, крв своју пролио си зарад светиња Цркве! Радуј се, верујућима примеру блистави и лучезарни! Радуј се, снагом древних мученика разобличио си мучитеље! **Р**адуј се, свети свештемученике Саво архијерејy горњокарловачки, са свештемученицима невино пострадавши!

КОНДАК 7.

Свештеници Твоји Господе обућиће се у правду, Духом Светим созерцаваше Давид премудри. На вама оци наши, презвитери и свештеномонаси горњокарловачки испунише се речи великога цара и пророка, јер непоколебљиво следећи Христа уђосте у радост Царства његовога: **А**лилуја!

ИКОС 7.

Тајанствена је и недокучива сила Духа Божијега која је оснажила вас оци наши, да страховита мучења у наду вечности преобратите, славопојећи Бога и опраштајући мучитељима. Зато вас као сведоке истине похваљујемо срцем кличући: **Р**адујте се, хероји вере Богом прослављени! Радујте се, јер сте се од дијаманта чвршћим показали! Радујте се, јер сте заблуде мучитеља изобличили! Радујте се, истрајни у исповедању православерија! Радујте се, укрепитељи оних који страдају! **Р**адујте се, свети свештеномученици горњокарловачки, са епископом Савом невино пострадали!

КОНДАК 8.

Тихи глас проповедника и молитвеника пастви својој био си Саво блажени, остајући вечни сведок истине и благовеститељ мудри. Прослављајући Господа, који тебе као свога препозна и у слави светих показа славопојимо: **А**лилуја!

ИКОС 8.

Са светим архијерејима рода српскога ликуј данас Саво премудри, снажећи и позивајући чада твоја да пут истине следимо, и окушамо непрестано од трпезе вечне Богочовека Христа коме предстојиш у слободи великој: **Р**адуј се, похвало времена нових! Радуј се, страдалниче истине ради! Радуј се, проповедниче еванђеља Јагњетовог! Радуј се, мученика древних похвало! Радуј се, свештеномученика древне цркве наследниче! **Р**адуј се, свети свештеномучениче Саво архијереју горњокарловачки, са свештеномученицима невино пострадавши.

КОНДАК 9.

Господе крепост наша једино си ти, певали су свештеномученици горњокарловачки на страдање вођени. Загледани у радост невечерњег Царства, пројавише Бога кличући: **А**лилуја!

ИКОС 9.

Као некада пред Диоклецијаном рани мученици и ви мартири времена нових, непоколебљиво исповедасте име Христово и веру апостолску пред мучитељима. Примером храбрости сијате нама који кличемо: **Р**адујте се, врлинама многим даровани! Радујте се, храброшћу оденути и непоколебљивошћу опасани! Радујте се, примери достојни исповедања вере! Радујте се, Цркве горњокарловачке драгуљи бесцени! Радујте се, наставници благости! Радујте се, свети свештеномученици горњокарловачки, са епископом Савом невино пострадали!

КОНДАК 10.

Као овца на заклање би поведен свештемучениче Саво, следујући Господу коме си служио предано. Са њим поневши крст у вечном блаженству трисвету песму славопојиш: **А**лилуја!

ИКОС 10.

У светости Бога Триипостасног као исповедник и мученик вере засијао си Саво оче наш, зато те са праведнима од века поштујемо, часни спомен твој са љубављу прослављајући: **Р**адуј се, архијереја Христових примеру! Радуј се, стражитељу над тајнама Божијим! Радуј се, ангела похвало! Радуј се, чада твојих утехо! Радуј се, пламени проповедниче вере! **Р**адуј се, свети свештемучениче Саво архијерају горњокарловачки, са свештеномученицима невино пострадавши!

КОНДАК 11.

Царство Божије као наду имајући, телесна страдања бодро сте претрпели, росу тихе благодати Духа Светога невидљиво примајући. Тако оснажени славом будућега века победоносно клицасте: **А**лилуја!

ИКОС 11.

Безгласним учинисте мучитеље који мир и спокојство ваше у страдањима не схваташе, јер тамом опседнути убијајући вас мислише да Богу принос чине: **Р**адујте се, мука телесних победитељи! Радујте се, мир вечни у страдању недодирљивим показа вас! Радујте се, изобличење мучитеља! Радујте се, страдајући креписте духовне снаге! Радујте се, достојни наследници Косовских мученика! Радујте се, свети свештеномученици горњокарловачки са епископом Савом невино пострадали!

КОНДАК 12.

Ућите у радост Господа свога, Еванђеље позива оне који крст свој на Голготу живота изнеше. Примајући са апостолом Павлом венац правде, Бога прослављајте песмом: **А**лилуја!

ИКОС 12.

Епархија горњокарловачка са великом љубављу поштује вас свештеномученици, који чистоту вере очувасте и благослов нама дарујете заступајући нас у Дан другога доласка Господњег, е да би и ми са вама угледали Светлост Бога Тројичнога који вас прослави: **Р**адујте се, невино на заклање одведени! Радујте се, пострадали не одричући се Христа! Радујте се, ангели вас молитвено крепише у мукама! Радујте се, земаљска Црква прославља вас љубављу неисказивом! Радујте се, пасхе вечне сведоци! Радујте се, свети свештеномученици горњокарловачки, са епископом Савом невино пострадали!

КОНДАК 13.

Нека је прослављен Бог у Тројици: Отац, Син и Дух Свети, коме следовасте љубављу, делањем и животом: Саво архијереју са презвитерима Цркве горњокарловачке пострадавшима. Самилостиво погледајте и на нас поколења ваша која радосно кличу вама, о! родитељи и наставници живота и истине: **А**лилуја!

(Кондак 13. чита се три пута, па потом кондак 1. и икос 1.)

МОЛИТВА СВЕТОМ СВЕШТЕНОМУЧЕНИКУ САВИ, ЕПИСКОПУ ГОРЊОКАРЛОВАЧКОМ.

О! преславни архијереју Цркве Христове и велики страдалниче за истину вере, као што свештену епархију своју ниси напустио пред страдањем, већ си као предстојатељ стада први на заклање одведен, тако и сада Саво премудри, моли Господа да нас помилује и као своје препозна када буде благоизволео да суди свакоме по вери и делима. Не престај молитвено стражити над нама, пастиру духовни, учећи нас да правилно веру исповедамо, славећи Бога у Тројици, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. **А**мин!

МОЛИТВА СВЕТИМ СВЕШТЕНОМУЧЕНИЦИМА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИМ.

Христови сведочитељи у време ново засијали и невино пострадали ради исповедања вере, сетите се у дан другога Доласка Господњег и нас недостојних чада ваших, који вам молитвене похвале приносе и молитвеним уздасима вапију. Сетите се и страдалног рода нашег кога буре искушења ломе, Цркву Свету покажите недодирљивом за нападе непријатеља, прослављајући Оца и Сина и Духа Светога, сада и увек и у векове векова. **А**мин!

ЖИВОТОПИС И ПОВЕСТ О СТРАДАЊУ СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА САВЕ, ЕПИСКОПА ГОРЊОКАРЛОВАЧКОГ, И СА ЊИМ ПОСТРАДАЛИХ СВЕШТЕНОМУЧЕНИКА И НОВОМУЧЕНИКА.

Мучeништво за Христа није престало да постоји кроз историју Цркве иако је време великих прогона (од I-III века) давно минуло. Хришћане су прогањали незнабожци, али неретко и истоверна браћа, која су на овај или онај начин, најчешће услед догматских заблуда, одцепљивали себе из спасавајуће лађе Православља. Мученици о чијим животима говоримо у овоме свештеном спису, готово су наши савременици, пострадали током Другог светског рата у православној епархији горњокарловачкој, Српске православне цркве.

Стварање Независне државе Хрватске (НДХ) имало је између осталих један од најважнијих разлога,уништавање свега православног и Српског, на просторима те вештачки и у крви створене краткотрајне државе.

Посебну пажњу творци ове, по плодовима крваве државе обратили су на истребљење клирика Српске православне цркве, особито епископа и парохијских свештеника, неретко им нудећи могућност спасења, одрицање од православне вере. Невине жртве ових помрачених идеолога су митрополити: Доситеј загребачки, Петар добробосански; епископи: Платон бањалучки и Сава горњокарловачки, као и хиљаде свештенослужитеља који су остали непоколебљиви у отачком исповедању православне вере. Број верног народа који је пострадао за крст часни и име српско познат је само Господу, који ће их у слави великој објавити при своме другом и славном доласку. Део њихове славе пројављене у времену, као и њихове часне подвиге и страдања сачувана од заборава, посведочена су у многим животописима, монографијама, сећању и записима очевидаца.

Овај скромни труд, допуниће наше знање о светим мученицима вере епископу Сави и презвитерима епархије горњокарловачке, чијим молитвама, Господе Исусе Христе Боже наш помилуј нас.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК САВА, ЕПИСКОП ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ:

Овај смирени и скромни, испуњен многим врлинама епископ Цркве, рођен је 6. јула 1884. године у Молу од благочестивих и побожних родитеља Стефана и Јелисавете Трлајић. На светом крштењу добио је име Светозар.*[1] Основно образовање стекао је у родном месту, а велику класичну гимназију и богословију завршио је у Сремским Карловцима. Као даровит и вредан ученик показао се и током студија, са највишим оценама завршивши Правни факултет у Београду и одбранивши Правосудни испит у Загребу.

Пожелевши да као свештеник послужи Цркви и роду, ђаконски чин примио је на Богојављење, а презвитерско посвећење на Светога Саву 1909. године. Непуне две деценије службовао је као парохијски свештеник у Башаиду. Као савестан и одговоран клирик изабран је почетком 1927. године за референта, а потом и секретара Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве.

Као удов свештеник, примио је монашки постриг 1929. године, у деспотској Крушедолској лаври, где је произведен за архимандрита и постављен за настојатеља манастира. Мудро руководивши братијом и у свему унапређујући Благовештењску свету обитељ, промисао Божија је овога светога и врлинскога свештеномонаха повела још узвишенијом стазом служења Цркви и роду. Изабран је за викарног епископа Сремског и хиротонисан 30. септембра 1934. године у Саборној цркви у Сремским Карловцима, руком такође мученога за веру, патријарха српског Варнаве. Као викар сремски, епископ Сава је до новембра 1936. године вршио дужност председника Епархијског управног одбора Архиепископије београдско-карловачке и свега неколико месеци дужност председника Црквеног суда Архиепископије. Као одговоран, трудољубив и марљив посленик на њиви Господњој изабран је за епархијског архијереја упражњене горњокарловачке епископије са седиштем у Плашком, где је и устоличен 4. септембра 1938. године.

Богом повереном епархијом са љубављу је управљао чувајући хитон Светосавске цркве, не реметећи и не угрожавајући слободу

[1]* Као да је Дух Свети мирским именом свештеномученика Саве предсказао светлосност његовог страдалничког и исповедничког живота и служења Цркви. *(Прим. аутора)*

народа других вероисповести. У народу је упамћен као тих, скроман и побожан епископ, увек спреман да жртвује себе ради ближњих. Посебно се са светитељем Николајем жичким истакао у борби против Конкордата, што му касније нису заборавили идејни творци НДХ.

Други светски рат затекао је овог марљивог епископа у престоном Плашком, у коме су се већ 21. маја 1941. године окупиле десетине усташа, како би власт над градом преузели од Италијана. Епископа Саву су одмах по преузимању власти прогласили за таоца „нове католичке државе Хрватске". Усташе су већ 23. маја упале у епископски двор, насилно иселили епископа Саву и сав намештај превезли у Огулин. Злогласни логорник усташа Јосип Томљеновић, тражио је насилну предају епархијског новца и вредности, наређујући епископу Сави да напусти просторије јер „његово присуство није ни пожељно ни потребно". Уз то му је наређено да одмах напусти Плашки и иде у Србију, што је овај храбри епископ Цркве одбио, рекавши да је законити епископ горњокарловачки и да не сме и не може напустити своју Богом поверену епархију и паству.

Остајући непоколебљив и не напуштајући епископско седиште свештеномученик Сава ухапшен је 17. јуна 1941. године, са тринаест угледних Срба и свештеницима Богољубом Гаковићем, Ђуром Стојановићем и Станиславом Насадилом. Затворени су и страховито мучени у штали Јосипа Томљеновића, особито епископ Сава.

Дана 19. јула 1941. године усташе су извеле заробљенике, сврстали их по двојицу у ред и одвели на железничку станицу у Плашком у намери да их отпреме у Госпић. На железничкој станици провели су више од седам часова.

Епископа Саву су везаног у ланцима зверски малтретирали, не дозвољавајући му ни да седне ради предаха. У госпићком затвору у који су депортовани, новомученици доведени из Плашког су страховито мучени.

Половином августа 1941. године из госпићког затвора изведено је око две хиљаде Срба, везаних жицом по двојица и одведени су путем ка Велебиту. Међу тим мученицима био је и свештеномученик Сава. Италијански новинари су сведочили да је на Велебиту током августа

1941. године убијено преко осам хиљада Срба, међу којима се предпоставља да је пострадао и епископ Сава.

Постоји још једно сведочење о мученичкој смрти епископа Саве, забележено руком свештеника Јована Силашког и објављено у Банатском веснику, а које је епископ захумско-херцеговачки и приморски др. Атанасије Јевтић, записао у књизи „Српска Црква у другом светском рату“. Сведочење свештеника Силашког гласи:

„Године 1941. у горњокарловачкој епархији завладала је ужасна усташка страховлада. Свештеницима и епископу речено је да више нису пожељни и да морају напустити своје вернике и свој народ. Надбискуп Алојзије Степинац отворено је рекао владици да мора да напусти „хрватски“ Карловац иначе ће бити ликвидиран. На то му је владика одговорио „Главу дајем али свој народ не остављам“! Да се надбискуп није шалио видело се одмах. Владика Сава је ухапшен и страховито мучен. За време његовог мучења у Плашком, усташе су певали: „Сви који сте у Христу рођени – у Христа сте се обукли“. Када су владику после мучења повели на стратиште, његова мајка је стајала поред цркве и чекала да га проведу. Хтела је, још једанпут, да види сина и да се са њиме поздрави. Мучитељи јој то, међутим, нису дозволили. Владика је, ипак, везаним рукама благословио мајку и отишао у смрт.

Неколико година касније, у башаидску цркву, у којој је владика Сава службовао као месни парох, свратио је непознат човек. Срео је тадашњег управника поште Саву Сараволца. Сава је, иначе, био дугогодишњи појац у башаидској цркви и то са поносом истицао.

„Да ли сте познавали владику Саву Трлајића?“ – упитао је непознати Сараволца – „Чуо сам да је био свештеник у Башаиду.“

„Како да не! Владика ме је школовао. Њему сам захвалан за све што сам у животу постигао.“

„ Одкуд познајете владику?“

„Био сам непосредни сведок његовог страдања“ – одговорио је незнанац. „Усташки мучитељи довели су владику на једну пољану и наставили мучење. Живом су му кожу одрали и посули сољу. Затим су га закопали у земљу. Само му је глава вирила. Потом су довукли

гвоздену дрљачу и вукли је преко његове главе, све док није душу предао Господу. Даље не знам. Биће да су га усташе бацили у једну од многобројних јама у том крају, српских гробница. Ни смрт га, дакле, није одвојила од народа". Непознати се окренуо и отишао, а Сава је остао скамењен, не успевши да га упита за име ...".

Само Богу Живоме познато је како је и где свештеномученик Сава завршио свој страдалнички живот. Једно је сигурно, ушао је у радост Господа кога је посведочио мученичком крвљу.*[2]

Свештеномученик Сава је са другим свештеномученицима и мученицима, уписан у Диптихе Светих, током редовног заседања Светог архијерејског сабора, Српске православне цркве, 1999. године. Литургијски се спомиње 4. јула (по јулијанском односно 17. јула по грегоријанском календару).

Свештеномучениче Саво, епископе горњокарловачки моли Бога за нас!

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК БРАНКО ВЕЉУНСКИ:

Свештеномученик Бранко (Добросављевић) рођен је 4. јануара 1886. године у Скадру код Војнића. Завршио је осам разреда гимназије са испитом зрелости и богословију у Сремским Карловцима 1908. Рукоположен је за ђакона 15. марта, а за презвитера 22. марта 1909. Службовао је у парохијама у Бувачи, Радовици и Вељуну. Одликован је Орденом Светог Саве и Орденом југословенске круне петог степена.

На Ђурђевдан 6. маја 1941. године – на дан своје Крсне славе – проту Бранка ухапсиле су усташе које је предводио Иван Шајфор из Вељуна. Тога дана ухапшено је преко 500 Срба, међу њима и свештеник Димитрије Скорупан, парох из Цвијановић Брда, и син проте Бранка, Небојша.

Најпре су били заточени у жандармеријској станици у Вељуну, а сутрадан (7. маја) одведени су и поубијани код Хрватског Благаја у шуми званој „Кестеновац". Усташе су натерале проту Бранка да

---

[2]* За животопис свештеномученика Саве горњокарловачког коришћени су следећи извори: Џомић В. Велибор, ***Усташки злочини над српским свештеницима***, Перун-Подгорица, 1995; ***Нови свештеномученици и мученици Православне Цркве просијавши у Православном Српском народу,*** Цетиње, 2000, Плећевић З. Димитрије, ***Српски светачник***, Београд, 2008, Архив епархије горњокарловачке.

своме живом сину чита опело. Године 1946, мученичке мошти проте Бранка и осталих страдалних Срба пренесене су у заједничку гробницу у Вељуну.

На редовном заседању Светог архијерејског сабора Српске православне цркве 1999. године, име свештеномученика Бранка унето је у диптихе Светих. Литургијски се спомиње 24. априла (по јулијанском, односно 7. маја по грегоријанском календару).

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛЕ ГОРЊОБУДАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Миле (Пеурача) рођен је 22. јуна 1907. године у Горњем Будачком. Богословију је завршио 1931. године у Сарајеву. Рукоположен је 14. августа 1932. године и постављен је за пароха у Скраду, након чега је премештен у Перјасицу а потом и у своје родно место. Ухапшен је 14. јула 1941. године и спроведен у Војнић, где је неко време држан у кућном притвору код свог таста Ђоке Божидара. У то време, по Војнићу су вршена масовна хапшења Срба.

Отац Миле је 29. јула 1941. године одведен у усташки затвор. Ту су сви похапшени повезани жицом и камионима одвезени у правцу села Крњака и стрељани код Божића Јарка, у шуми покрај пута, који спаја Карловац и Плитвичка Језера.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК БОРИС СКРАДСКИ:

Свештеномученик Борис (Муљев) рођен је 1876. године у Русији, где је завршио Духовну академију. У Краљевину Југославију је дошао као избеглица после крваве Октобарске револуције. Служио је на парохијама у Комоговини, Бороjевићима, Штикади и Скраду. Убијен је од усташа у августу 1941. године код Слуња.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИХАИЛО ТРЕБИЊСКИ:

Свештеномученик Михаило (Гутовски) рођен је 8. новембра 1881. године у Новом Алексинку, Војинска област, у Русији. Плеванску духовну школу је завршио 1897. године, а 1903. године дипломирао је на волинској Духовној академији. У Краљевину Југославију дошао је као избеглица након Октобарске револуције. Служио је на парохијама у Сјеничаку и Требињи код Војнића.

Усташе су га ухапсиле на Бадњи дан 1942. године у Требињи. Затворили су га у подрум једне приватне куће у близини железничке станице, где је много мучен. Убијен је на Божић 1942. године. Његово мртво тело остављено је у подруму. Усташе су, када му се тело готово распало, наредили мештанима да га изнесу и у дворишту закопају.

СВЕШТЕНОИСПОВЕДНИК СИМЕОН СУШАЧКИ:

Свештеномученик Симеон (Омчикус) рођен је 1883. године, а преминуо у Италији 1945. године. У Италију је интерниран са супругом 1943. године, након слома фашистичког режима. Мошти су му 1970. године пренете и сахрањене у храм Светог Георгија на Сушаку (Ријека), по благослову епископа горњокарловачког Симеона.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ВЛАДИМИР СРПСКО-МОРАВИЧКИ:

Свештеномученик Владимир (Дујић) рођен је 23. септембра 1868. године у Модрушу код Бугојна. Нижу реалну гимназију завршио је у Загребу, учитељску школу у Карловцу, а богословију 1890. године у Сремским Карловцима. Рукоположен је 1890. године у Пакрацу и постављен је за пароха у Сењу. Три године касније, 1893. године прешао је на дужност капелана у Ријеци, а после тога вршио је дужност пароха на парохији у Мочилама, а од 1900. године у Српским Моравицама. Одликован је Орденом Светог Саве II степена.

На Павелићев имендан – св. Анту (13. јуна 1941. г.) – из Огулина је дошло петнаестак усташа под вођством једног усташког сатника. Тада су у Српским Моравицама похапшени сви угледнији Срби. Са њима је ухапшен и прота Владимир Дујић. Истог дана, сви су одведени у огулински затвор, где су држани два дана, а затим су упућени у логор „Даница“код Копривнице.

Када су стигли у логор, један усташа је неким предметом ударио проту по очима, разбио му наочаре које су га повредиле и страшно га је злостављао. Проту је облила крв, али није пустио гласа већ се држао „као херој, човјек који се није бојао ни усташа, ни смрти и који је својим држањем у логору свима импоновао и улијевао храброст“ – како сведочи један очевидац.

Крајем јуна је са још 250 Срба упућен је у Госпић, где је у казненом заводу испребијан са осталим свештеницима, а потом су сви одведени на Велебит и побијени у Јадовну.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК БРАНКО БРЂАНСКО-ЈАВОРАЊСКИ:

Свештеномученик Бранко (Вигњевић) ухапшен је од усташа 24. априла 1941. године. Страшно је мучен, чупани су му зуби, бркови и брада. Убили су га Немци у Јајинцима 1943. године.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДУШАН ЈЕСЕНИЧКИ:

Свештеномученик Душан (Мамула) се према сведочењу парохијана по избијању рата није дуго задржао у Јасенку. Прво је отишао у манастир Гомирје, потом у Српске Моравице и на послетку у Мариндол. На тим дестинацијама се налазио све до краја рата. Убили су га партизани на подручју Словеније.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ВУКОЛАЈ БРИЊСКИ:

Свештеномученик Вукола*ј* (Скенџић) рођен је 10. марта 1904. године у Понору код Оточца. Богословију је завршио 1926. године у Сремским Карловцима. Рукоположен је 22. маја 1927. године и постављен за пароха у Рујевцу код Двора на Уни. Нешто касније, премештен је у Брињe, где га је и рат затекао.

Ухапшен је 22. јуна 1941. године око три сата ујутру. Тада је пет наоружаних усташа упало у његов стан. Одвели су га у брињски затвор, где су га држали три дана. После тога о њему се ништа није знало. По завршетку рата, усташки злочинац Стипе Јавор је на суђењу признао да је 25. јуна 1941. године убио свештеника Вукола*ј*а Скенџића у шуми званој „Шкамрица“ недалеко од Брињa и да га је потом бацио у провалију.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ГЕОРГИЈЕ СЕЊСКИ:

Свештеномученик Георгије (Марјан) рођен је 21. марта 1894. године у Подуму, срез Оточац. Класичну гимназију и богословију је завршио у Сремским Карловцима (1907. године). Рукоположен је 7. децембра 1908. године. Служио је на парохијама у Водотечу, Лучанима и Сењу. Одликован је Орденом Југословенске круне I реда и Орденом Светога Саве II степена.

Прота Георгије је ухапшен од усташа у селу Брињa, на путу између Подума и Сења. Одведен је у Госпић одакле је, свезан за кола, одведен на једно гробље где је жив спаљен у августу 1941. године.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МАНОЈЛО ВРЕЛСКИ:

Свештеномученик Манојло (Оклобџија) рођен је 14. јуна 1860. године у Почитељу код Госпића. Седам разреда гимназије и богословију је завршио у Сремским Карловцима 1886. године. Руконоложен је 9. децембра 1886. године и постављен је за капелана у Турјанском, а потом је премештен на парохију у Врело.

За време Првог светског рата био је прогањан и хапшен. Две године је провео у интернацији. У ослобођеној Отаџбини одликован је Орденом Светога Саве II степена и Орденом Југословенске круне I реда. Ухапшен је одмах по проглашењу НДХ, али је због старости био пуштен под условом да не може чинодејствовати. Уместо њега, ухапшен је његов син, школски надзорник у Кореници, кога су одвели у Госпић и на Јадовну убили. Проту су мучили и прогањали. Умро је у Загребу 14.јануара 1945. године.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ГЕНО ГОСПИЋКИ:

Свештеномученик Гено (Илић) рођен је 1863. године у Смиљану код Госпића у свештеничкој породици. Вишу гимназију и богословију завршио је у Сремским Карловцима. Рукоположен је 1886. године. Служио је на парохијама у Зрмањи и Госпићу.

Рат га је затекао као тешког болесника везаног за постељу. Усташе му ни болесном нису дали мира па су га више пута мучили и злостављали. Умро је у јулу 1941. године. Сахрањен је тајно на госпићком гробљу уз присуство гробара и његове супруге.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МАТИЈА СМИЉАНСКИ:

Свештеномученик Матија (Стијачић) рођен је 1883. године у Клобуцима код Требиња. По завршеној богословији и рукоположењу, служио је на парохијама у Америци. У Америци је саставио „Зборник молитава и црквених песама са одговорањем на литургији“.

У Отаџбину се вратио 1935. године и постављен је за пароха у Смиљану где је служио до своје мученичке смрти.

Ухапшен је 12. априла 1941. године у Смиљану и одведен је у госпићски затвор. Усташке власти су званично обавестиле Црквени суд у Плашком да су прота Матија Стијачић и свештеник Димитрије Јерковић ухапшени. У Госпићу су злостављани тако да су виђени да се једва крећу од претрпљених батина. Према неким подацима, прота Матија је од батина умро у затвору, а према другим – отпремљен је на Велебит и тамо је убијен.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ПЕТАР ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Петар (Вучинић) рођен је 12. јула 1904. године у Српским Моравицама. Богословију је завршио 1925. године у Сремским Карловцима. За свештеника је рукоположен 17. Јануара 1927. године и постављен је за пароха у Мајским Пољанама, а затим у Јасеновцу.

Отац Петар је ухапшен у Плашком крајем маја 1941. године и спроведен је у Загреб. Из Загреба је отеран у логор „Даница“ код Копривнице. Из тог логора је 30. јуна 1941. године у осам сати увече са већом групом Срба под јаком стражом отеран у логор у Госпићу. У Госпићу је између 1. и 2. јула са још неколико православних српских свештеника страховито мучен, а потом су сви одведени и убијени у Јадовну на Велебиту.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ПЕТАР БУНИЋКИ:

Свештеномученик Петар (Рашета) рођен је 24. марта 1887. године у Доњем Лапцу од оца Јована, свештеника, и мајке Софије. Гимназију и богословију је завршио у Сремским Карловцима (1898-1902). Рукоположен је 1903. године у Плашком и постављен је за чиновника Црквеног суда. Године 1905. прелази за пароха у Крбавици, а одатле, нешто касније, прелази у Бунић.

Ухапшен је 26. маја 1941. године. Одмах је спроведен у Госпић, а одатле у Јадовно, где је убијен са свештеником Вујадином Пањковићем.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ИЛИЈА СРЕДЊОГОРСКИ:

Свештеномученик Илија (Ајдуковић) рођен је у Плочи 31. јула 1905. године. Основну школу је завршио у месту рођења, четири разреда гимназије у Загребу, а богословију у Сремским Карловцима. За свештеника је рукоположен 8. марта 1930. године и постављен је за капелана у Метку, одакле је октобра исте године прешао на парохију у Средњој Гори. Одликован је Орденом Св. Саве I степена.

Дана 19. априла 1941. године отац Илија је са уредном усташком пропусницом кренуо у Београд. Усташе су га, при самом уласку у воз на железничкој станици у Ловинцу, ухватили и одвезли у затвор. После дводневног мучења у затвору изведен је два километра изван Ловинца према Ваганцу и ту је убијен 21. априла 1941. године.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДАНИЛО БЈЕЛОПОЉСКИ:

Свештеномученик Данило (Бракус) рођен је 25. маја 1911. године у Залужници код Оточца. Шест разреда гимназије је завршио у Госпићу, а богословију 1936. године у Сарајеву. За свештеника је рукоположен 30. марта 1938. године.

Ухапшен је неколико дана после проглашења НДХ. Пре него што су га одвели у Госпић, усташе су га држали у кореничком затвору. У Кореници је много мучен. Преживели кажу да му је брада била посута бензином и запаљена. Убијен је половином 1941. године у Госпићу.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛОЈКО ПОЧИТЕЉСКИ:

Свештеномученик Милојко (Дошен) рођен је 10. априла 1880. године у Почитељу код Госпића. Гимназију је завршио 1898. године у Сушаку, а богословију 1904. године у Задру. Рукоположен је 13. марта 1905. године. Службовао је на парохијама у Широкој Кули и Островцу. У Првом светском рату био је заточен у манастиру Гомирју. После рата је постављен за пароха у Почитељу. Одликован је Орденом Југословенске круне I степена.

Ухапшен је у Почитељу 16. јуна 1941. године и одведен је у усташки логор у Госпићу. Крајем јуна 1941. године пребачен је на Велебит, у Јадовно, где је убијен и бачен у јаму.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК НИКОЛА ЛИЧКО-ПЕТРОВОСЕЛСКИ:

Свештеномученик Никола (Загорац) рођен је 9. септембра 1910. године у Брезику код Госпића. Богословију је завршио 1932. године на Цетињу. За свештеника је рукоположен 1933. године и постављен је за пароха у Удбини, одакле је, нешто касније, прешао у Личко Петрово Село.

Отац Никола је ухапшен одмах по проглашењу НДХ. Усташе су га, са већом групом његових парохијана, одвели у непознатом правцу. Има више сведочанстава о страдању оца Николе, али се не поклапају.

Према једном сведочанству, усташе су их одвели у црквену порту у Личком Петровом Селу и ту су убили 43 Србина. Међу њима је био и отац Никола.

По другом, усташе су у близини Плитвичких језера убили једног православног свештеника. Њега су најпре попели на звоник, а затим су га бацили кроз отвор. Усташе су, док је свештеник падао, са звоника викали „Неста крста са три прста“. Затим су притрчали полумртвом свештенику и пробили га бајонетом. То се десило 13. августа 1941. године.

По трећем казивању, отац Никола је убијен на некој стругари близу Бихаћа са још 700 Срба из Личког Петровог Села.

Његову породицу – супругу и двоје нејаке деце – усташе су отерали у Јасеновац у мају 1942. године и ту им се изгубио сваки траг.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДИМИТРИЈЕ ШИРОКО-КУЛСКИ:

Свештеномученик Димитрије (Јерковић) рођен је 1909. године у Дивоселу. Богословију је завршио у Сремским Карловцима. Служио на парохијама у Смиљану, Дебелом Брду и у Широкој Кули.

Отац Димитрије је ухапшен 12. априла 1941. године. О његовом хапшењу је достављен извештај Црквеном суду Епархије горњокарловачке. Из Широке Куле је одведен у логор у Госпић. Поуздано се зна да је у госпићком логору био 26. јуна 1941. године, када је био мучен и вређан. Из Госпића је пребачен на Велебит. Према једном сведочанству, глава му је била разбијена још у

Госпићу. Са њим је мучен и прота Матија Стијачић, парох из Смиљана.

Приликом усташког покоља у Дивоселу убијено је и једно дете оца Димитрија Јерковића.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ВУЈАДИН ДЕБЕЛО-БРДСКИ:

Свештеномученик Вујадин (Пањковић) рођен је 1. маја 1905. године у Брлогу код Оточца. Богословију је завршио у Сремским Карловцима 1927. године, а рукоположен је 31. марта 1929. године. Служио је у Доброселу, а нешто касније је прешао на парохију у Дебелом Брду.

Отац Вујадин је ухапшен 28. маја 1941. године. Усташе су га затворили у затвор у Бунићу, где је страшно батинан. Одатле је пребачен у казнени завод у Госпићу. Убијен је над јамом Јадовно на Велебиту.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК РАДИВОЈ КОРЕНИЧКИ:

Свештеномученик Радивој (Станисављевић) рођен је 20. фебруара 1891. године у Грачацу. Богословију је завршио 1915. године у Сремским Карловцима. Рукоположен је 3. августа 1916. године. Служио је на парохијама у Радучу, Крбавици, а потом у Кореници.

Усташе су 1. јула 1941. године похапсили све виђеније Србе кореничког краја. Међу њима је био и отац Радивој. Њега су најпре држали у затвору усташког логора у Кореници, где су га мучили на све могуће начине. Према неким сведочанствима, свештеник Радивој је убијен у Кореници или у њеној околини, а према другим, одведен је у Бихаћ и убијен је на Пријебоју, између Коренице и Личког Петровог Села.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДУШАН ПЛИТВИЧКО-ЈЕСЕНОВАЧКИ:

Свештеномученик Душан (Диклић) рођен је 1912. године у Шкарама код Оточца. Богословију је завршио 1932. године на Цетињу. Рукоположен је 7. јула 1933. године и постављен је за пароха у Мариндолу одакле је после неколико месеци премештен у

Плитвички Ђесковац. Као парохијски свештеник завршио је Богословски факултет у Београду.

Постоје званични подаци у којима се говори да је Кватерник на почетку стварања НДХ сматрао да је најпотребније да се плитвички свештеник Душан Диклић ликвидира.

Нешто касније, усташе су силом окупили мештане Плитвичког Ђесковца са намером да сруше месну православну цркву. Црква је срушена у мају 1941. године а претходно је опљачкана.

После рушења цркве усташе су ухапсили оца Душана и 1. јуна 1941. године одвели га у Кореницу, где је у подруму усташког стана био изложен великом мучењу. После пет дана пребацили су га у Пријебој и ту су га ликвидирали.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ЈОВАН РАДУЧКИ:

Свештеномученик Јован (Гроздanић) рођен је 1914. године у Понорима код Оточца. Завршио је шесторазредну богословију у Сарајеву 1938. године. Рукоположен је за ђакона 19., а за презвитера 20. априла 1939. године и постављен за пароха у Студенцима, одакле је премештен у Радуч, где га је и рат затекао.

После страшног мучења усташе су га ухапсиле са рођеним братом Николом – маринским официром, који се будући рањен склонио код брата. Убијени су на путу ка железничкој станици, а лешеви су им остављени на путу. Сутрадан њихова тела нису пронађена нити им је икада било откривено место гроба. Свештеник Јован иако млад био је уважен и цењен у народу јер се одликовао врлинама и даром расуђивања.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛОШ ГРАЧАЧКИ:

Свештеномученик Милош (Мандић) рођен је 1881. године у Грачацу. Вишу гимназију и богословију је завршио у Сремским Карловцима. Рукоположен је 1908. године. Служио је на парохијама у Плашком, Горњим Дубравама и Грачацу.

Ухапшен је од усташа други дан по Спасовдану (29. маја 1941. године) и затворен са већом групом Срба у Грачацу. У затвору је много мучен. У ноћи између 30. и 31. Маја је са још 26 Срба убачен у камион и одведен у правцу Метка.

Сви су побијени у једној шуми између Метка и Вребца. Бачени су у јаме које су раније ископане. За њихову погибију сазнали су чобани, који су после неколико дана туда пролазили и затекли свеже хумке и крв око њих. Одмах су вест пренели у Грачац, одакле су дошли Срби, откопали гробницу и нашли гомилу унакажених лешева, које су једва препознали. Тело проте Милоша је највише било унакажено.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК СПАСО ДОЊЕЛАПАЧКИ:

Свештеномученик Спасо (Лаврња) рођен је 1912. године у Притоци код Бихаћа. Четири разреда гимназије је завршио у Бихаћу, а шесторазредну Богословију 1935. године на Цетињу. Рукоположен је 18. маја 1936. године. Служио је на парохијама у Великој Градуси и Сувају.

Почетком јуна 1941. године отац Спасо се аутобусом враћао из Бихаћа. Усташе су га задржали у Доњем Лапцу. Ту је држан неколико дана. Терали су га да чисти улице, а у затвору су му чупали браду и стављали со у ране. Дана 19. јуна 1941. године одведен је са једном групом свештеника у Госпић. Одатле су, нешто касније, одведени на Велебит. Убијен је на Велебиту и бачен у јаму Јадовно.

Усташе су 1. јула 1941. године, после хапшења оца Спасе, дошли у Сувају и одмах су почели са хапшењем. У парохијском дому су затекли супругу оца Спасе – Љубицу – која је била пред самим порођајем. Љубици су распорили утробу и извадили нерођено дете. Друго дете, синчића од четири године, ранили су из пушке, а потом су га заклали.

Италијански карабињери су оставили писано сведочанство о овом усташком злочину. Ту се каже:

„... Дана 18. Јуна усташе су присилили свештеника Спасу Лаврњу из Суваје да сиђе из поштанског аутомобила, а потом су га отерали у шуму и убили ...

... Дана 1. јула усташе су запалили село Сувају и у том пожару је изгорело 25 кућа. У селу су убијали жене, дјецу и људе, у укупном броју од 300 лица од којих је 170 закопано у три јаме, а остали су спаљени.

Такође, у Сувају се десило и ово, жени свештеника Спасе Лаврње, који је раније био убијен, усташе су распорили трбух, извукавши живо дете, које су убили.“

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДМИТАР ЦВИЈАНОВИЋКО-БРДСКИ:

Свештеномученик Дмитар (Скорупан) рођен је 28. јула 1911. године у Лапту код Плашког. Богословију је завршио 1931. године у Битољу. Рукоположен је 24. јула 1932. године и постављен је за пароха у Цвијановић Брду, где га је и рат затекао.

Усташе су ноћу, 6. маја 1941. године, дошли у Вељун и Цвијановић Брдо (то је била усташка група из Слуња – нап. В. Ц.) и, уз помоћ домаћих усташа из Хрватског Благаја, ухапсили су оца Дмитра и скоро све православне Србе тога краја (који се нису склонили).

Сутрадан, 7. маја, отац Дмитар је са протом Добросављевићем и целом групом Срба одведен у правцу Хрватског Благаја. Тамо су, у непосредној близини школе, сви побијени.

СВЕШТЕНОИСПОВЕДНИК АНДРИЈА ТОМИНО-ГАЈСКИ:

Свештеноисповедник Андрија (Цвјетићанин) рођен је 1863. године у Висућу код Удбине. Богословију је завршио у Сремским Карловцима, а рукоположен је 1891. године у Плашком. Служио је у Метку, Радучу, Дољанима, Осредцима и Томин Гају.

Прота Андрија се у првим данима постојања НДХ са народом пребацио у Губавчево Поље. Иако стар и болестан, трпео је са својим парохијанима несрећу, која је погодила његов народ.

Прота Андрија Цвјетићанин је умро 1943. године. Сахрањен је на сеоском гробљу.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ПЕТАР ПЕТРИЊСКИ:

Нису сачувани биографски подаци свештеномученика Петра (Галогаже), осим што је у архиву горњокарловачке епархије сачувано да је био архијерејски намесник Петрињски, па се само да предпоставити да је поделио судбину са хиљадама других православних Срба у НДХ.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК РОДОЉУБ ПЕТРИЊСКИ:

Свештеномученик Родољуб (Пајић) рођен је 1861. године у Уштици код Јасеновца. Гимназију је започео у Карловцу, а завршио је у Сремским Карловцима, где је 1888. године завршио и богословију. Рукоположен је исте године, а служио је на парохијама у Дрљачама код Слуња и Петрињи, где је остао до пензије.

Ухапшен је пред Петровдан 1941. године заједно са својом супругом. Отпремљени су у цапрашки логор, где су са осталим свештеничким породицама злостављани. После неког времена, пребачен је у Недићеву Србију, где је од последица злостављања и физичке изнурености умро 31. децембра 1942. године.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДАНЕ СВИЊИЧКИ:

Свештеномученик Дане (Бабић) рођен је 10. новембра 1884. године у Петрињи. Реалну гимназију са испитом зрелости завршио је у Загребу, а богословију у Сремским Карловцима. За свештеника је рукоположен 27. јануара 1912. године и постављен је за пароха у Свињици, где је служио Богу и своме роду све до своје мученичке смрти.

У ноћи између 14. и 15. јуна 1941. године, усташе су са два аутомобила дошли из Слуња у Свињицу. Стали су испред парохијског стана и насилно провалили у дом оца Данета, ухватили га и повели са собом. Нису му дозволили ни да се потпуно обуче. Православни Срби из Свињице, сведоци мучења овог српског свештеника, причали су да се кроз село чуло његово страховито јаукање.

Истог дана поподне по Костајници, која је од Свињице удаљена свега тринаест километара, прочуло се да је мртво тело оца Данета нађено у селу Грабоштанима, општина Мајур, у јарку крај пута покривено земљом.

Леш оца Данета пронашла је једна девојчица. Чувајући стадо у Августинчићевој бари приметила је у трави неке ципеле. Када је хтела да их узме, видела је да оне стоје на ногама човека, који је био затрпан травом и бусењем. Девојчица је одмах обавестила своје

укућане, па су људи раскопали земљу, извукли леш и препознали свештеника Данета Бабића.

Непосредно после тога, на лице места је изашла усташка „комисија“, која је прогласила да су свештеника убили непознати људи. Усташка „комисија“ је наредила да се тело оца Данета сахрани на свињичком гробљу, али нису дозволили да мртво тело свештеномученика Данета Бабића последњи пут види његова породица. Око гробља су поставили стражу да га не би неко извадио јер је тело било унакажено.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ГЛИГОРИЈЕ БАЧУГСКИ:

Свештеномученик Глигорије (Живковић) рођен је 24. јануара 1871. године у свештеничкој породици у Слабињи код Костајнице. Завршио је шест разреда гимназије, учитељску школу и богословију у Сремским Карловцима. Рукоположен је 2. фебруара 1895. године и постављен је за свештеника у Свињици и Влаховићу, а по очевој смрти дошао је за пароха у Бачуги.

Почетком јуна 1941. године усташе су га, заједно са већим бројем тамошњих Срба, узели за таоца. Том приликом, сви су одведени у Петрињу, а затим у Сисак. Из Сиска је 2. јуна 1941. године изведен из затвора због болести. Убијен је са већим бројем затвореника у шуми Брезовици иза Сиска.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ПЕТАР ВОЈНИЋКИ:

Свештеномученик Петар (Нинковић) рођен је 1. августа 1909. године у Плашком. Богословију је завршио 1913. године у Сремским Карловцима. Неко време је служио као писар Црквеног суда у Плашком. Рукоположен је 30. јуна 1935. године и постављен је за пароха у Вргин Мосту и Војнићу.

Усташе су 14. јула 1941. године дошли и извршили су масовно хапшење Срба тога краја. Тада су ухапшена и три православна свештеника, међу којима је и отац Петар Нинковић. После две недеље, 29. јула, цела група је пребачена до места званог Банића Јарам, где су сви, после великог мучења, побијени.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДУШАН КОЛАРИЋКИ:

Свештеномученик Душан (Малобабић) рођен је 31. октобра 1866. године у Плашком. Богословију је завршио 1889. године у Сремским Карловцима. Рукоположен је 12. фебруара 1890. године.

Прота Душан је ухапшен са свештеницима Нинковићем, Пеурачом, Шушњаром и Докмановићем, али је као стар и изнемогао пуштен. Неколико дана касније, ујутро око пет сати, усташе су упали у његов стан, извели га и заклали га на неких педесет метара од његове куће. Усташе су, вративши се у његов стан, извели његову попадију Милеву и кућну помоћницу и обе заклали недалеко од њега.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛОШ РАДОВИЧКИ:

Свештеномученик Милош (Вујић) рођен је 6. априла 1917. године у Војишници код Војнића. По свршетку шесторазредне богословије на Цетињу, рукоположен је за свештеника 23. априла 1939. године и постављен за пароха у Стипану, где је остао до 30. септембра 1940. године, када је прешао на парохију у Радовици.

Усташе из Слуња су на Видовдан 1941. године обилазили српске куће, хапсили мушкарце и одводили их у Цетинград, где су их затварали у жандармеријску станицу. Те ноћи је ухапшен и отац Милош. У цетинградском затвору су их држали до пет сати поподне следећег дана, а онда су их потрпали у камионе, одвели их према Великој Градуси и све их побили на месту званом Мејино Стење. Њихови лешеви покопани су у противтенковским рововима, који су остали од бивше југословенске војске. После покоља мушкараца прешло се на покољ жена. Њих су похватали 5. августа 1941. године и све их побили на брегу Банића Главица, близу шуме Лепршњак, два километра од Цетинграда према Крстињи. Ту је убијена и попадија оца Милоша, Љубица, коју су живу распорили и извадили јој дете из утробе, а друго дете, од две године, су такође зверски убили.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДУШАН ДУЊАЧКИ:

Свештеномученик Душан (Шушњар) рођен је 20. фебруара 1910. године у Јања Гори код Плашког. Богословију је завршио 1931. године у Битољу. После рукоположења постављен је за пароха у

Дуњаку. Ухапшен је 14. јула 1941. године и отпремљен у Војнић, где је стављен у кућни притвор. Усташе су га 29. јула одвели у затвор са још 500 Срба тога краја. Везани су жицом, стављени у камионе и одвезени према Крњаку. Побијени су и бачени у јаму код Божића јарка.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК БОГДАН ГЛИНСКИ:

Свештеномученик Богдан (Опачић) рођен је у Шкарама 1905. године. Гимназију је завршио у Оточцу, а богословњу у Сремским Карловцнма 1925. године. Рукоположен је 1926. године, а служио је на парохијама у Широкој Кули (Лика), Чемерници, Бачуги и Петрињи. У Глину је дошао 1940. године.

У Глини су у ноћи између 10. и 11. маја 1941. године вршена велика хапшења Срба. Међу ухапшенима је био и отац Богдан. Сви су били затворени у глинску Цркву. Поубијани су следеће ноћи после страховитог мучења. Сви су побијени у цркви, а потом су одвезени до места званог Прекопе, шест километара удаљеног од Глине, где су бачени у три велике јаме.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК СТЕВАН ОГУЛИНСКИ:

Свештеномученик Стеван (Ђуричић) рођен је 1905. године у Подуму код Оточца. Богословију је завршио Сарајеву. За ђакона је рукоположен 18. марта 1937. године, а дан касније за презвитера. Био је парох у Ковићу код Вргин Моста, а потом у Огулину.

Ухапшен је у мају 1941. године и спроведен у огулински затвор „Кула“. Одатле је премештен у Карловац, а потом у Вргин Мост, па у Глину, где је страховито мучен. Био је затворен и у полицијском затвору у Загребу, одакле је 6. јула 1941. године транспортован у логор „Даницу“ код Копривнице. Убијен је на Велебиту и бачен у јаму Јадовно.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ЂУРО ГОРЊОДУБРАВСКИ:

Свештеномученик Ђуро (Алагић) рођен је 6. августа 1882. године у Мазину, срез Грачац. Гимназију је завршио у Сушаку, а богословију 1907. године у Ређеву. За свештеника је рукоположен 18. новембра 1907. године, а службовао је као капелан у Плашком и

као парох у Сврачковом Селу, Висућу и Горњим Дубравама. Као резервни војни свештеник провео је у рату три године, а 1939. године је одликован чином протојереја.

Половином јуна 1941. године, прота Ђуро је био ухапшен у изведен на стрељање, али том приликом није стрељан. Према прикупљеним подацима прота Ђуро је 22. јуна 1941. године, доведен у огулински затвор звани „Кула“. Дана 29. јуна 1941. године, око поноћи, прота је са још једанаест Срба изведен из ћелије бр. 4 и под јаком стражом отпремљен према Босиљеву. Прота Алагић је са тих једанаест Срба убијен исте ноћи на обали реке Добре близу Тош-Марије.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ИЛИЈА МУЊАВСКИ:

Свештеномученик Илија (Павлица) рођен је 25. јула 1905. године у Подуму код Плашког. Богословију је завршио 1930. године у Сремским Карловцима. После рукоположења постављен је за пароха у Јавинцу код Двора на Уни, одакле је премештен па парохију у Муњаву код Огулина.

Ухапшен је од усташа половином маја 1941. године, али је убрзо пуштен. Поново је ухапшен 12. јуна 1941. године и одведен у огулински логор „Кула“, где је страшно мучен. Из Огулина је транспортован у копривнички логор „Даница“. Одатле је, после извесног времена, премештен у госпићски затвор, где је у ноћи између 1. и 2. јула пребијен. После тога, одведен је на Велебит, на мученичко Јадовно, где је убијен и бачен у јаму.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ИЛИЈА ЦРНО-ВЛАСНИ:

Свештеномученик Илија (Вурдеља) рођен је 1902. године. Спасао се од усташког ножа бекством у Београд, где су га 1944. године убили комунисти.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ТЕОФАН ГОМИРСКИ:

Свештеномученик Теофан (Косановић) рођен је 1881. године у Вери код Плашког. Замонашио се 1903. године и као јеромонах је опслуживао парохије у Мариндолу, Пониквама, Блињи и Гомирју. За старешину манастира Гомирја постављен је 1929. године и на тој дужности је остао до своје мученичке смрти.

Игуман Теофан је ухапшен од усташа средином јуна 1941. године заједно са јеромонахом Нектаријем (Дазгићем). Отерани су у усташки логор „Кула“ у Огулину. После осам дана мучења, игуман је одведен у копривнички логор „Даница“. У Копривници је највише мучен. Усташе су му набили камилавку на главу, па су га онда тукли и мучили сваковрсним мукама. Из Копривнице је 30. јуна 1941. године одведен у Госпић где је провео неко време.

Из Госпића је са већом групом Срба одведен на Велебит. Сви су мучени, побијени и бачени у јаму звану Јадовно.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МЕТОДИЈЕ ГОМИРСКИ:

Свештеномученик Методије (Суботин) рођен је 21. марта 1879. године у Бачком Градишту. Замонашен је 28. септембра 1903. године у манастиру Беочину. Био је игуман манастира Прибина Глава (Срем), а нешто касније је прешао у манастир Гомирје, где је опслуживао врбовску парохију.

Ухапшен је почетком јуна 1941. године (на други дан Духова) и затворен је у огулински затвор „Кула“. Одатле је, 17. јуна 1941. године, упућен у Копривницу.

По доласку у Копривницу, усташе су цео вод затворених Срба натерали да трчи кроз град. Игуман, као стар човек, није могао да трчи те га је један усташа ударио кундаком по глави тако да се онесвестио и пао.

Из Копривнице је 30. јуна 1941. године пребачен у Госпић, а одатле је отпремљен на Велебит. Убијен је на Велебиту и бачен је у јаму Јадовно.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК САВА БУВАЧКИ:

Свештеномученик Сава (Којић) рођен је 1906. године у Милетићеву (Банат).

Рано у зору 9. августа 1941. године усташе су дошли у Бувачу и похапсили су многе Србе, а са њима и јеромонаха Саву. Све су их затворили у цркву у Великој Градуси и ту су их подвргли страховитом мучењу.

Другог дана по хапшењу, цела група је одведена на место звано Мејино Стење. Сви су побијени и бачени у противтенковске ровове.

Сутрадан су мештани дошли на место злочина и ту видели страшан призор. Набацани и искрвављени лешеви њихових комшија и рођака са повезаним рукама. Све је остало тако до после подне када су усташе довели двадесетак Срба, који су нагрнули земљу и тако их сахранили.

Нешто касније, усташки пир је настављен. Из села Радовице, Рушевице, Селишта, Мањевца и Пашина Потока покупили су жене и децу, извели их на Банића Главицу и све их побили.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ИГЊАТИЈЕ ВЕЛИКО-ГРАДУШКИ:

Свештеномученик Игњатије (Ђурић) рођен је 1898. године у селу Лежимиру код Сремске Митровице. Основну школу је завршио у свом родном месту, а монашку школу 1923. године у манастиру Раковици. Исте године је и замонашен у манастиру Беочину. Шест година касније прелази у далматинску епархију, а потом у горњокарловачку, где бива постављен за пароха у Плашком, одакле је 1939. године премештен у Велику Градусу.

Ухапшен је почетком августа 1941. године у Великој Градуси и са већом групом Срба затворен је у тамошњу цркву, где су сви били изложени усташком изживљавању. Отац Игњатије је, по причању очевидаца, полумртав пребачен у место звано Мејино Стење и ту је убијен са осталим Србима.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК СТЕФАН ГОМИРСКИ:

Подаци о свештеномученику Стефан (Божичковићу) нису сачувани осим што га јеромонах Никодим спомиње у свом запису о страдању манастира Гомирја. Највероватније да је том приликом пострадао и Стефан.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ДОСИТЕЈ ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Доситеј (Обрадовић) био је јерођакон и економ у епархијском двору у Плашком. О њему нема сачуваних података, осим да је био затворен са Епископом и свештеницима из Плашког. Вероватно да је убијен на Велебиту и бачен у Јадовно.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК БОГОЉУБ ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Богољуб (Гаковић) секретар Црквеног суда у Плашком рођен је 1900. године, у Босанској Крупи. Основну школу је завршио у свом родном месту, а гимназију и богословију у Сарајеву. Рукоположен је 1924. године. Службовао је на парохији у Босанској Сувају до 1928. године када одлази у Америку за пароха тамошњим Србима, одакле се вратио 1933. године и поново дошао на парохију у Сувају. Пред сам рат постао је секретар Црквеног суда у Плашком.

Ухапшен је заједно са свештеномучеником Савом Трлајићем, епископом горњокарловачким, 17. јуна 1941. године у Плашком. Затворени су у штали Јосипа Томљеновића, познатог усташког зликовца, где су били мучени. Неколико дана касније (20. маја) са још два свештеника и већом групом Срба отпремљен је за Госпић. Нешто касније, усташе су их одвели на Велебит и у Јадовну их све побили.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛЕ ПЕРЈАСИЧКИ:

Свештеномученик Миле (Докмановић) рођен је 6. јула 1909. године у Лапоту код Огулина. Богословију је завршио 1932. године у Сремским Карловцима. Рукоположен је 19. марта 1933. године и постављен је за пароха у Личким Осредцима, а потом у Полоју и Перјасици. Дана 14. јула 1941. године у Војнић је стигла једна група усташа из Вргин Моста. Одмах су почели са хапшењем. Са већом групом Срба ухапшен је и отац Миле. Цела група је потерана у камион и 29. јула је одведена у правцу села Крњака. Сви су побијени маљевима и чекићима на месту званом Божића Јарак, које се налази у шуми поред Крњака на путу Карловац – Плитвичка језера.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛАН ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Милан (Ђукић) рођен је 1885. године у селу Грмуши код Бихаћа. Трговачку школу је завршио у Бихаћу, а Богословско-учитељску школу у Призрену. Рукоположен је 1908. године и постављен је за пароха у Великом Радичу, где је остао све до

1925. године, када је постављен за секретара ЕУО Епархије бихаћке. Нешто касније, прешао је на исту дужност у Плашком.

Ухапшен је крајем маја 1941. године и одведен је у огулински затвор „Кула“. Из Огулина је упућен у Копривницу. Зна се да је био и у загребачком затвору. Крајем јуна 1941. године отац Милан је са још 250 Срба и десетином свештеника спроведен у Госпић где је између 1. и 2. јула претучен, а потом је убијен и бачен у јаму Јадовно на Велебиту.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ПЕТАР ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Петар (Вучинић) рођен је 12. јула 1904. године у Српским Моравицама. Богословију је завршио 1925. годнне у Сремским Карловцима. За свештеника је рукоположен 17. јануара 1927. године и постављен је за пароха у Мајским Пољанама, а затим у Јасеновцу. Отац Петар је ухапшен у Плашком крајем маја 1941. године и спроведен је у Загреб. Из Загреба је отеран у логор „Даница“ код Копривнице. Из тог логора је 30. јуна 1941. године у осам сати увече са већом групом Срба под јаком стражом отеран у логор у Госпићу. У Госпићу је између 1. и 2. јула са још неколико православних српских свештеника страховито мучен, а потом су сви одведени и убијени у Јадовну на Велебиту.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ИЛИЈА ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Илија (Илић) рођен је 1888. године у Рујници. После завршених шест разреда гимназије уписао је богословију у Раљеву коју је завршио 1910. године. Рукоположен је исте године и постављен за пароха у Стабанци, потом у Марићки, одакле је 1915. године прешао у своје родно место. Изабран је за члана Црквеног суда 1925. године у Бихаћу, одакле је у истом својству прешао у Плашки, где је и пензионисан 1939. године.

Током рата живео је у Загребу и свом родном месту. Пострадао је са још шесторицом свештеника на Велебиту и бачен у јаму Јадовно.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК РАДОВАН ПРИМИШЉАНСКИ:

Свештеномученик Радован (Ковачевић) рођен је 23. марта 1908. године у Латину код Плашког. Богословију је завршио 1930. године у Сремским Карловцима. Рукоположен је 2. августа 1931.

године и постављен је за пароха у Радовици, одакле је касније прешао у Примишље.

Дана 29. јула 1941. године у Примишље су дошли усташе из Огулина. Предводио их је Јосип Томљеновић, усташки логорник из Плашког. У Примишље су стигли у току ноћи. На спавању су похватали све виђеније Србе, а са њима и оца Радована.

Сви су одведени у Слуњ, али су Италијани пустили ухапшеног свештеника. После три дана, отац Радован је поново ухапшен и отеран је у логор у Огулину. Према једном сведочанству, враћен је у слуњски затвор. Тада је ухапшена и његова породица, (супруга и двоје деце). Једно дете је стрељано пред очима родитеља. Када је мајка потрчала да заштити своје дете прободена је ножем. Након тога, стрељан је и отац Радован са другим дететом.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛАН ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Милан (Докмановић) рођен је 1887. године у Крушевицама. Класичну гимназију са матуром и богословију завршио је у Сремским Карловцима 1911. године. Рукоположен је исте године и постављен за протског капелана у Плашком, у ком звању је остао све до 1932. године, када је потврђен за пароха плашчанског. Одликован је орденом Светог Саве IV степена.

Ухапшен је са Епископом Савом и свештенством са којима је страховито мучен. Убијен је на Велебиту и бачен у јаму Јадовно.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК МИЛАН ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Милан (Рајчевић) рођен је 3. децембра 1886. године у Дивоселу (Лика). Гимназију и богословију је завршио у Сремским Карловцима (1910. године). Служио је на парохијама у Осредцима, Широкој Кули, Зрмањи и Плашком.

Ухапшен је крајем маја 1941. године у Плашком. Одатле је спроведен у огулински затвор „Кула“, где је провео неко време. Нешто касније, пребачен је у логор „Даница“ код Копривнице. Иако је био крупан и снажан човек, у затвор је стигао као сенка. Био је ошишан, обријан и телесно унакажен. Једва му се могао чути глас. У логору је стално понављао: „Нас више нема“. Отпремљен је за Госпић 30. јуна 1941. године и тамо се задржао само једну ноћ.

Отпремљен је на Велебит и убијен над јамом Јадовно. Његова ћерка Душанка је пошла да га тражи, али се ни она није жива вратила.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК СТАНИСЛАВ ЛИЧКО-ЈЕСЕНИЧКИ:

Свештеномученик Станислав (Насадил) рођен је 1904. године у Чехословачкој. Богословију је завршио 1928. године у Битољу. Служио је као личко-јесенички парох. Ухапшен је 17. јуна 1941. године у Плашком. Усташе су га затворили у шталу усташког зликовца Јосипа Томљеновића. Са њим је био и епископ Сава Трлајић. Одатле је 20. јуна упућен у Госпић, где је неколико дана касније убијен.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ЈАША ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Јаша (Степанов) рођен је 1910. године у Турији (Бачка). Нижу гимназију је завршио у Старом Бечеју, а богословију 1934. године у Сремским Карловцима. Рукоположен је 1935. године и постављен је за пароха треће плашчанске парохије, где га је и рат затекао. Отац Јаша Степанов је, после краћег времена проведеног у кућном притвору, ухапшен 10. јуна 1941. године. Усташе су њега и проту Рајчевића отпремили у огулински затвор „Кула“. Одатле је, са осталим свештеницима, пребачен у злогласни копривнички логор „Даница“. Из копривничке „Данице“ је 30. јуна 1941. године пребачен у логор у Госпићу. Убијен је на Велебиту и бачен је у јаму Јадовно.

СВЕШТЕНОМУЧЕНИК ЂУРО ПЛАШЧАНСКИ:

Свештеномученик Ђуро (Стојановић) рођен је 1919. годнне у Шкарама код Оточца. Нижу гимназију је завршио у Оточцу, а богословију 1939. године на Цетињу. После рукоположења постављен је за вероучитеља у грађанској школи у Плашком.

Ухапшен је 17. јула 1941. године заједно са епископом Савом Трлајићем. Затворени су у шталу усташе Јосипа Томљеновића. Ту је страховито мучен, а онда је пребачен у казнени завод у Госпићу.

Убијен је крајем јула 1941. године на Велебиту и бачен у јаму Јадовно.

Свештеномученици горњокарловачки молите Бога за нас!

СВЕТИ НОВОМУЧЕНИЦИ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ
ІС
ХС
МР
ӨУ
СВ. КНЕЗ
ЛАЗАР
ПОКАЈТЕ СЕ
ЈЕР СЕ
ПРИБЛИЖИ
ЦАРСТВО
НЕБЕСКО

※ НО́ВЫЙ СЕ́РБЛЯКЪ „ВЇ ГО́ДА ВЪ БѢЛГРА́ДѢ. © НОВИ СРБЉАК 2013. ГОД. У БЕОГРАДУ. ※